

iz naših knjižnica

Uređuje: Danko Škare

Šumarska knjižnica

knjiznica@sumfak.hr

Stella Levanić

Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Svetošimunska 25

10000 Zagreb

<http://www.sumfak.hr>

Na hrvatskom jeziku potkraj XVIII. stoljeća pojavljuju se prve poučne knjižice o šumarstvu, budući da se u Hrvatskoj organizirana djelatnost gospodarenja šumama pojavljuje 1769. prvom zakonskom uredbom *Šumarski red Marije Terezije* pisanom i na hrvatskom i na njemačkom jeziku, kada se osnivaju i prve samostalne teritorijalne šumarske ustanove (šumarije). U XIX. st. za popularizaciju literature s područja šumarstva najzaslužniji su osnivači Hrvatsko-slavonskoga gospodarskog društva, koje je godine 1841. osnovalo prvu šumarsku i poljoprivrednu knjižnicu otvorenog tipa. Kraljevsko gospodarsko-šumarsko učilište u Križevcima otvoreno je godine 1860., čime su postavljeni temelji obrazovanja šumarskih stručnjaka u Hrvatskoj, na hrvatskom jeziku, stoga se u sklopu učilišta za znanstvene potrebe počeo usustavljivati fond prve šumarske knjižnice zatvorenog tipa. Od Šumarskog odjela učilišta u Križevcima osnovana je 1898. godine Šumarska akademija pri Mudroslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a studij šumarstva godine 1907. postaje četverogodišnji s četrdeset i pet predmeta; među petnaest prirodoslovnih su i organska, anorganska, agrikulturna kemija te šumsko – kemijska tehnologija. Godine 1919. osnovan je Gospodarsko-šumarski fakultet na kojem se unutar Šumarskog odjela osniva uz šumarski i drvnoindustrijski smjer. Od godine 1921. razvijala se Knjižnica Zavoda za šumske pokuse, Zavoda koji je promicao šumarsku znanost i gospodarstvo, u tu svrhu izdavajući od godine 1926. znanstveni časopis *“Glasnik za šumske pokuse”*, u čijem distribuiranju odnosno razmjeni Šumarska knjižnica kontinuirano do današnjeg dana sudjeluje. Samostalni Šumarski fakultet osnovan je godine 1960. a tada i Šumarska knjižnica, koja je baštinila fond Zavoda za šumske pokuse te dio fonda prethodne Centralne poljoprivredno-šumarske knjižnice.

Najstarije knjige u posjedu Knjižnice datiraju iz druge polovice XVIII. stoljeća: najviše je njemačkih izdanja, a na hrvatskom jeziku prevladavaju zakoni, pravilnici, skripta, udžbenici za potrebe stručnog šumarskog studija. Najstarije knjige iz područja kemije na njemačkom i engleskom izdanja su s početka XIX. stoljeća a na hrvatskom jeziku s početka XX. stoljeća; kratki tečajevi kemije, kemijski terminološki rječnici te udžbenici. Najstariji fond časopisa datira iz prve polovice XIX. st., od kada pojedini kontinuirano pristižu do danas, poput hrvatskog znanstveno-stručnog glasila *Šumarski list* od godine 1877. te poput časopisa *Osterreichische Forstzeitung* od godine 1825. Dakle, prikupljajući duhovno nasljeđe Šumarskog fakulteta te šumarstva i drvne tehnologije, Šumarska knjižnica iscrpno je vrela potrebne stručne literature navedenih znanosti. Stoga je fond Šumarske knjižnice bogat zbirka ma udžbenika, doktorskih, magistarskih, specijalističkih i diplomskih radova, hrvatskim i inozemnim znanstvenim i stručnim časo-

pisima, sadrži opsežnu i jezično bogatu referentnu (priručnu) zbirku te znanstvenu i stručnu literaturu na stranim jezicima. Osim navedenog fonda, na Šumarskom fakultetu značajan je i jednako stručno, jezično te izdanjima raznolik i opsežan fond dva-naest zavodskih knjižnica.

Naime, u znanosti i istraživačkom radu Šumarski fakultet je registriran u okviru biotehničkog znanstvenog područja znanstvenog polja šumarstva, a znanstveno-nastavna aktivnost ostvaruje se na dva odsjeka, u okviru studija šumarstva i drvne tehnologije. Zavodi Šumarskog odsjeka su uzgajanje šuma, uređivanje šuma, iskorištavanje šuma, zaštita šuma i lovstvo, šumarska genetika i dendrologija, organizacija i ekonomika šumarstva, zavod za istraživanja u šumarstvu, a zavodi drvnotehnoškog odsjeka: znanost o drvu, ploče i kemijska prerada drva, konstrukcije i tehnologija proizvoda od drva, organizacija proizvodnje u drvnoj industriji, matematika i osnove tehnike te zavod za istraživanja u drvnoj industriji.

Najbrojniji korisnici Knjižnice studenti su i postdiplomanti Šumarskog fakulteta, kojima se osim posudbe studentske literature pružaju usluge obradbe, pripreme i pružanja informacija, a omogućen im je i samostalan rad na računalima radi pretraživanja baza podataka, interneta, izrade seminarskih i diplomskih radova i dr. Studenti šumarskog odsjeka polažu predmete kemija i kemija s osnovama biokemije, a drvnotehnoškog odsjeka predmete kemija, kemija drva, kemijska prerada drva te nedrvni materijali. Usvajaju se nova znanja iz područja kemijskih osnova ekologije, anorganskim vrstama u tlu i drvu i njihovoj funkciji, prirodnim organskim spojevima u tlu i drvu, odvijanja biokemijskih procesa u drvu te osnove polimerne kemije.

Knjižnica posjeduje potreban fond priručnika, udžbenika i skripta iz navedenih predmeta čiji su autori profesori i znanstvenici Šumarskog fakulteta, a pohranjuje i doktorske disertacije obranjene na Šumarskom fakultetu (među novijima B. Vrbek: *“Utjecaj padalina na kemijski sastav tekuće faze tala šumske zajednice hrasta lužnjaka i običnog graba (Carpino betuli Quercetum roboris Anić 1956 ex. Rauš 1969) u sjeverozapadnoj Hrvatskoj”*). Na drvnotehnoškom odsjeku odvijaju se edukacije i znanstvena istraživanja na području kemije drva i kemijske prerade drva u sklopu različitih projekata. Kemija drva sadrži osnove elementarnih i grupnih kemijskih sastava različitih vrsta drva, kao temeljno predznanje za tehnologiju drvnih vlakana i papira. U sklopu kemijske prerade drva istražuje se na području papirne tehnologije, u što spadaju osnove papirne tehnologije, kemija papira, fizika drvnih vlakana i papira, napredna tehnologija papira, analiza drvnih vlakana, tehnologija recikliranog papira, tehnologija ambalaže i tehnologija tiskanja. Časopisi koje znanstvenici primaju iz navedenih

područja su: *Papier aus Osterreich* (Austrija), *Paperi ja Puu – Paper and timber: Journal of the Finnish Forest Industries* (Finska), *Pulp and paper international* (Belgija), a *Drvna industrija* objavljuje izvorne znanstvene članke iz navedenih područja istraživanja. Ostali časopisi iz područja kemije koji redovito pristižu na Šumarski fakultet su: *Polimeri*, *Chemical and Biochemical Engineering*, *Croatica Chemica Acta* te *Kemija u industriji*.

U okviru Zavoda za ploče i kemijsku preradu drva Laboratorij za drvene ploče prati u znanstveno-istraživačkom radu svjetske trendove u razvoju ploča iverica, ploča vlaknatica, uslojenog drva, furnira, drvnocementnih ploča, laminatnih podnih podloga te specijalnih drvnih ploča, zatim u analizi slobodnog formaldehida u drvnim materijalima prema perforatorskoj metodi (EN 20) i metodi boce (EN 717/3) te izvodi ine stručne djelatnosti. U svrhu unapređivanja nastavnog, stručnog i znanstveno-istraživačkog rada na Fakultetu, knjižnica permanentno nabavlja ispitnu, studijsku, recentnu stručnu literaturu, referentnu literaturu, znanstvene i stručne časopise, građu na elektroničkom mediju, relevantne bibliografske, referalne i ine baze podataka te knjige i članke putem organizirane međuknjižnične posudbe. Zbirka donirane literature čiji su autori, urednici ili prevoditelji nastavnici Fakulteta predstavljena je udžbenicima, zbornicima znanstvenih radova, znanstvenim monografijama, a na engleskom jeziku i zbornicima radova sa sudjelovanja na međunarodnim savjetovanjima i simpozijima.

Tijekom 2004. godine na Šumarski fakultet pristizalo je 152 naslova časopisa zamjenom, darom, kupnjom, a najveći broj naslova potporom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Među vodećim srednjoeuropskim znanstvenim časopisima, koji nose i obilježja nacionalno orijentiranih časopisa iz područja šumarstva,

drvene tehnologije i šumarskog inženjerstva su časopisi koje izdaje Šumarski fakultet <http://www.sumfak.hr/publikac.html>: *Glasnik za šumske pokuse*, *Drvna industrija* i *Mehanizacija šumarstva*; objavljuju izvorne znanstvene članke s međunarodnom recenzijom, imaju međunarodno uredništvo i zastupljenost autora te su referirani u svjetskim bazama podataka: Cab Abstracts, Forestry Abstracts, Forest Products Abstracts, Agricola, Agris, Chemical Abstracts, Geobase, Engineering Information Inc, SAD i dr.

Godine 1997. Šumarska knjižnica uključila se u Sustav znanstvenih informacija RH, podsustav Prirodoslovlje, što je ubrzalo modernizaciju rada Knjižnice, povećalo kakvoću dostupnosti i usluga, a obrađen je i njezin cjelokupni fond. Knjige se katalogiziraju u programu WINISIS, časopisi u programu SAND. Planira se i računalna koordinacija cjelokupnog knjižničkog fonda Fakulteta, započeta obradom fonda zavodskih knjižnica te digitalizacija građe.

Knjižnica je otvorena radnim danom od 8–15,30 h a čitaonica od 7,30–18h .

Informacije: tel. 2352507 (levanic@sumfak.hr) i 2352412 (meastrovic@sumfak.hr)

Literatura

1. Sveučilišna šumarska nastava u Hrvatskoj: 1898.–1998., knjiga I–IV, Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 1998.
2. Šume u Hrvatskoj, Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatske šume, Zagreb, 1992.